

דיני ממונות בשלשה

פרק ראשון סנהדרין

יב.

עין משפט
נר מצוה

צ א ב ג מיי פ"ד מהל' קידוש החדש הל' יג:
צ ד ה מיי שם הל' טו:
ק ו מיי שם הלכה ו ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה יז:
ק ז מיי שם:

רבינו חננאל

בשני רעבון דתניא ה"י
 ה' מאיר אורכי וא"כ
 ממעל שלשה ימים אלשי
 האלהים עשרים חלם
 עשרים וגו' ומפני כן לא
 יצרכה אלישע מפני כי
 שצן בצורות היתה והכל
 רצץ אחר הגרנות ואל
 חשבוני בני אדם כתבואה
 חדשה אלא כחשבוני
 ההדשים שכלל שנה ושנה
 ואם תעבר יתרחק חדש
 הגרנות ואישי לכ בני
 אדם כי ורומבר עדיין
 יסאר עד הגרנות כך
 א"ן מהשיח השני לפיכך
 אין מעבירין: ז"ל ז"ל
 מרתק פ' שני תלמידי
 חכמים כגון אמריא
 כדגוס' במגילה ור' ש
 זו טבריא והפנשן שני
 יושם כי שאומרים עכבן
 המלך כי נשר הוא מלך.
 כדכתיב עשר הגדול.
 ויחם כי שאומרים שני
 המטר גהרשן שן השמים
 וברין דברת הענשים
 בלוח אלה תכלה וצוית
 ויבזכרם יצא מידם
 הוזה הוא אל שלול כל
 רעבון רעבון יריכ תנשון
 כלומר נשיא בני דוד
 המתיישבין חורש תנשון
 ביקשו לעבר ולדורש
 חדש על שנה זו ולא
 הניחם דאמרו כי הלוט
 מנעם שר אורם המורל
 עליהן אבל בעלי אספות
 זוהי החכמים כדכתיב דברי
 חכמים כדברותיו ור' ש
 נאספו וקבעו להם נציב
 אהרן יצח שמת בו אהרן.
 כלומר איפה צ"ע תקבוצו
 החכמים וקבעו עיבור
 החמישי יא רה הוא החדש
 החמישי יא שמת בו
 אהרן הנה. הנה החכמים
 עיברו שנה כחדש א
 קודם ר"ה כי חדשים
 אחר שנו בחציגוהו ור' ש
 עיברוהו לפי ר"ה אינה
 מעוברת ופרקנין חשוב
 מחשב עיבור ר"ה ולא
 מגלו אלא אחר ר"ה. וכל
 מקשנין אהר דתנין אין
 מעבירין שנה לחברתו.
 במשה ב' עקבא עיבור
 ג' שנים זו אחר זו
 ואמרו חכמים לר' שמעון
 משה ראה מפני שבי"ד
 יושבין ומחשבין אהרן
 אחת במונה. פ' אצ"פ
 שיהוה ר' עקבא לעבר
 ג' שנים זו אחר זו
 לא נשמו הדבר אלא
 בישיבת בי"ד בכל שנה
 ואלו וקבעתו אל בעיבור
 נגון וזו שהשימו לבברה
 בחדש אלא ולא גילו
 הדבר אלא אחר ר"ה. ויש
 להקשות אהר שנינו אין
 מעבירין ג' שנים זו אחר זו
 אין עקבין חכמים כהוראת
 ר' עקבא ג' שנים זו אחר
 זו פ' מפי ססוד היעבור
 לב' לעבר כל מחזור של
 ג' שנים מעוברת וצ"ל
 כדי להשוות שנה תלכנה
 לשנת החמה. ושלא
 להשוות ושלא לתקן
 שנים מעוברת לרצוע על
 שנים מעוברת וצ"ל להיות
 באותה השת ד"ל למחזור
 שהיא שנת עיבור רעבון
 אין עיבורו ושנת י"ד
 היתה שביעית ושנת י"ז
 שנים מעוברת במחזור:
 כל מה פנים כי יש שפשוש
 אלא ישוב כי"ד ויש שפשוש
 מלוגלאת דהני תנאי דתניא
 פ' למחזור שני ושנת י"ד
 שנה מפני הטומאה ואם
 שנה מעוברת וצ"ל

דאָן איז דאָס וואָס איז געווען דאָס
ללא הוה אלל פירות האילן ותקופה הוה כמקוון ואמרינן
דעל אחד מהן אין מעבדין וי"ל דמסתמא כיון דבעל שלמה הקלה
שבאצרך ישראל לא כיכרה אלל מין אחד ש"מ דפירות האילן נמי לא
הוה ווא"מ ודילמא ציהודה הוא דלא
הוה אלל צבצר הירדן וצגלל הוה וי"ל
דהא נמי משמעין בעגל שלמה שהיא
הקלה שלל כיכרה: **ומפני מה**
לא עיברה א"שע. ווא"מ ומנא לן
דלא עיברה וי"ל דלס איתא דעיברה
אי אפשר שלל היו מוילין (א) בכמה
מיין אחר העומר: **אין מעבדין אלא**
אדר. וכל שאר החדישין אין מעבדין
דכתיב (אסתר א) לחדש שנים עשר הוא
חדש אדר וסא מ מעבדין אחת משאר
החדשים לא היו אדר שנים עשר:
לא משנה להברתה. פי' בקונטרס
שנה זו שאינה לריירה להעביר
אין מעבדין כדי לתקן שנה הצאה ואין
הלשון משמע כן אלל נראה דמיירי
לחשב דאין מחשדין בשנה זו על שנה
שללחמיה ווע"א דלא מגלין מ"מ אין
מחשדין לסמוך על אותו חשבון שלל
לעשות חשבון אחר:

ולא שלש שנים זו אחר זו. פירוש
לרופות שלל יבא ינסן ופסח
צאמנע הקין כדפי' בקונטרס וק"ק
דמאי אריא שלל אפי' שנים נמי ועוד
דקאמר ר' שמעון ומשה ברי' עקיבא
שעבי' א' שנים לרופות וריבוי מדבריו
ליה צ"ד יבשו וקצבו כל אחת בזמנה
פי' ולא לרופות היו ואין הלשון משמע
כן ונראה כלשון אחר שפי' בקונטרס
דאין מעבדין א' שנים היינו שאין
קוצבין צפעס אחת להיות שלל שנים
מעטירות כל אחת בזמנה ו' ולפי' זה
לא יתכן מה שפירש משנה לחציתיה
דמשמע דמורה ר"ש ברישא:

חוששין לגושיהן. פי' הקונטרס
דמטמא צאהל וקשה
דתינא צמסכת אהלות (פ"ג משנה א)
דגוש הצא מארץ העמים מטמא צמגע
ומשא אלל לא צאהל והא דמשמע
צפי' לצבת (דף טו: וסא) וצויר (דף
מ: וסא) דמטמא צאהל היינו דקא
צארץ העמים אלל אס הציא מעפרה
לארץ ישראל לא מטמא צאהל לכן
צריך לומר דהכל דחיישינן לגושיהן
היינו שלל יטמאו צמגע ומשא:

שעיבר השנה מפני הטומאה.
פי' בקונטרס שניטמאו
צע"ז דע"ז (א) מטמא צפוק ר' עקיבא
(דף פג:) כמה אע"ג דטוומא ע"ז
מדרבנן מאותה שעה שמא גזרו עליה
דהא דריש ליה הסא מקראי דדברי
הקבלה וצירושלמי אמר דגולגלתו של
ארינה היצוי מלאו אחת המוצא
ותימה שהרי (צט"ו) היו וכו' לן ליתר
ולמה עיברו והא סגי בהוצאת שלש
ועצירה אחר פרה לא היו חסרים

אומר ואיש בא
איש האלהים לחם
שעורים וגו' ואין לך
לבשל פירותיה יותר
פי' כן לא בכרה
תאמר חטים תלמוד
תאמר לפני העומר
ויאכלו אחר העומר
היתה אותה שנה
לא עיברה אלישע
היו הכל רצין לבית
ברין את השנה לפני
רוה אינה מעוברת
דין אותה אחר ראש
מעברין אלא אדר
יבא זוג ב' בא מרקת
ברים הנעשה בלוח
הרחמים ובזכותם
יריבי נחשון בקשו
הניחן אדומי הלו
ספסו וקבעו לו נציב
אהרן הכהן חשובי
מאי משמע דהאי
א דכתיב ו' ולשלמה
כל ישראל וכלכלו
חדש בשנה והכתיב
ר' יהודה ורב נחמן
כולם אחד אמר כנגד
מעבדין את השנה
שלש שנים זו אחר
זמנעשה ברבי עקיבא
ספורים ועיבר שלל
א' משם ראי' ב"ד
ת בזמנה תנו רבנן
ה לא בשביעית ולא
רגילין לעבר הערב
גמליאל היו מעבדין
לגונאת דהני תנאי
ירק מחוצה לארץ
ביניהו אמר רבי
איבא ביניהו תנו
השנה מפני הטומאה
דין אמר רבי יהודה
יהודה שעיבר את
הה ובקש רחמים
מרבית העם רבת
ו' וחולון לא הטהרו
כי

דכל בית ראשון עמד להם אפר פרה דמשה כדאמר (פרה פק' א)
 דמשה (ה) דשניי עשה עזרא ושמא לא היה להם הדבר מזומן ליעתר:
 כהן
 להם חדש לעבודת קרקע: של בית רבן שמעון מעבדין במואלי
 חוזה לארץ לארץ ישראל מאותה שחרשו וזרעו בשביעית והמירס
 יביא עמה מגוש ארץ העמים שמטמא בזהל ויטמא טהרות של
 ערב הפסח או (א) שני ימים קודם ויהיו טמאים או שהיה רובן
 אדומה אין מעבדין בך אלא יעשו בטומאה: שעיבר אס השנה
 ה והיה חזקיהו מחזירן למוטב וידע שלא יספיקו כולן לצא וליעתר
 (ב) פריך הואיל ואמר רבי יהודה מעבדין למה זיקש רחמים על עמנו:

לכך ולא נשאר במחזור וזלתי שלש שנים לפיכך עיברו אותי ג' שנים זו אחרי זו למלאת
 כ"ה שפירושו שהיו הנצפים חסר פער פרישן פירוש אחד לא דסמכא אחד דחיו והיו
 שנים ראיה כ"ה ישבו וקבעו כל אחת ואחת בזמנה לזכור לא סמכו על מה שביקר ב"ה קצו
 ין את השנה בשביעית ולא במצאא בשביעית של בית רבן גמליאל היו מעברין בשביעית
 ין את שהיהו ב"ה קצבו חבשו כל להיות שביעית בשנת י"ח לחמור י"ז ויובל לאחריה בת
 יובל הלקח מעברין שנת י"ח י"ט ש"א ששא שביעית וזלתי: מ"א מעברין את

בשני רעבון. לפי שכלה התצווה וזריצין לאלכול מן החדש: לחם ניצורים. לחם אביז משמע שעבשיו היה מזכר: ושמה תאמר חטין ידיו. שכן אפילות לכך נחשדו לבשל עד אחר הפסח תלמוד לומר תלחם שעורים: ושמה תאמר לפני העומר היה. וזמון זיכר תלמוד לומר תן לעם ויחללו תלמוד שקרב העומר והיה החדש: אמור מעתה האורים וחסה אותם שנה תתעבר. על האביז ששנהגיע ויסן עדיין לא היה ריב אביז דהא לאחר ששה עשר בניסן לא זיכרו אלם שעורים ולא קרינא ביה חדש האביז: ששנה בצורת היסא. בקראי משכחת לה: אין מעבדין. אין יושבין ד"ד קודם ראש השנה לעיין וזמנא תתעבר שנה זו צני שחורים מפני שיש שנהה דבבר צני שגיג ומוחלי בחמץ: אבל מפני הדחק. שמה לא יהא סס ד"ד מופלא סמון לאדר או שמה יבא המלך אדומי ייעכב על דין מעבדין אותה ומודיעין לגולה אחר ר"ה מיד שעיבדוה: ואעפ"י אין מעבדין אותה צני חדשים אחרים אלם כשיגיע אדר יעשו מפני אדרים: וזו. שני תלמודי חכמים: בא מרקס. * צבירא: וספשו נשר.

חיל פרסיים: דברים הנעשים כלום. ומאי ניהו תכלת בזה? יצאו בשלום ועמוס לקבוע נציב אחד אבל בעלי אסופות אחד בירח שמת ב מחשבי גלויי לא ממו נציב לישנא דירחא שנים עשר נציבים את המלך ואת (אנש) נציב אחד [אשר] בא חד אמר אחד ממונה חדש העיבור ת"ר (א) לא משנה לחברתה זו אמר רבי שמעון שהיה חבוש בבית שנים זו אחר זו אמר יטבו וקבעו אחת אין מעברין את העיבור שביעית אימי שביעית של בית רבי שביעית שביעית רתניא אין מביאין מזא ורבותינו התירו מזא ירמיה חוששין לגוש רבנן אין מעברין את רבי יהודה אומר מזעשה בחזקיה מלך השנה מפני החיות על עצמו דכתיב מאפרים ומנשה ישע

ועיצור וקצצוהו ולא סמכו על אותו מנין אלא לפי שהיה רבי שמעון עקיבא חכם גדול עיניו בשלשם ימיו: לא בשציעות. לפי שמאריכין עזרתן איסור עבודה רקקע: ולא במזלי שציעות. בשמינית לפי שכלה הישן ומאריכין עליהן איסור החדש: בערב שציעות. להוסיף ואין חוששין אם כילה הישן דקסבר במאיזן ירק ומזבחה של שציעות: מאי בינייהו. במאי פליגי: חוששין לגושייהו. מפני שהאריך ישראל: מפני הטומאה. כגון שהיה נשאי חולה ואמדרוהו למי חלה וכלה אפר הרה ואין יכולין למצוא עשוי כן שנטמאו ימיו אחר אציו מעבודה זרה שלא חששו לה טומאת הטומאה. ובקש רחמים על עצמו. שימחל לו העון. ולקמן

הנבואה שביצית ולא עיברו בהן נמצא שלא עיברו בכל המחזור אלא ג'ה"א שהן ג' שנים ת"ח"א איך מעבירין לא משה לחברה ולא ג' שנים ו' אחו"ו איך שמעון משה ב' עקב הענינה הוא ועברו בידי מחזור א"פ"ם שביציתו אחו"ו חכמים לו שמעון ב' ישימם משה הארזי בעד עיברותו ושאריו שמעון ו' חלו ודסמכא הוא: ת"ח"א איך מביאין איך מחזיר לארץ ורבותיה תתיר להביא יר' חזק' לא קמא ת"ר ורבותיה יר' איך מנציג יוכל לשלוח יר' וכלא ויהוה איך מעבירין שביציתו ולא ביכול אלא במה

(א) הוּא ר' מַחֲזִיר אֹמֵר כִּלְיָי
רַעֲלָה (ב) וְרִיבָה ז'. תּוֹסֵפִי
סִיבִי, (ג) וְכִפִּי עַל מִאֲמָרָה וּ
עַל עֲרוֹךְ עֶרְבָן ז' ג', ד' כִּלְיָי
בִּיתָא, (ה) תּוֹסַפְתָּא סִיבִי
עִישָׁא (ו) וְשִׁבְחָה טַט' וְשִׁמְרָה,
(ז) תּוֹסַפְתָּא סִיבִי וְשִׁמְרָה
סִיבָא ה"ב, (ח) שֶׁל בֵּית עֵרָה
כִּיג כִּלְיָי רַעֲלָה, (ט) מִדְרִי
גג: עִישָׁא, (י) תּוֹסַפְתָּא סִיבִי
(יא) מִיבִי ד',
עִישָׁא, (כ) מִיבִי ד',
כִּסְאָה"ל, סַמְרָה, מ' וּלְפָא
עִיבְרָא ג' רַחוּמֵת אֲלֵהּ כִּלְיָי,
רַעֲלָה, (ל) כִּלְיָי מִתְגַּלְיָהּ,
(מ) וְכִלְיָי שְׁשֵׁה' עִישָׁא
רַעֲלָה,

תורה אור השלם

1. ואיש בא במעל
שלש, ורבא לאיש
אלוהים כל בבורים
עשרים לחם שערים
ורבול בצקלנו ואומר
לעם יאבאל:
מליכס ב ד מב
ולשלמה שנים
עצבים על כל ישראל
וככללו את המלך ואת
ביתו חדש בשנה יהיה
על האהרן לכלכל:
מליכס א ד
3. גבר כן ארי בארץ
לגדע ארץ סחור חלץ
האמרי ועל מלך הבשן
ותצבי אחד אשר בארץ:
מליכס א ד
4. כי מרביית העם רבת
מאפרים ומנשה יחשבר
חבולן אל החטויים
אכלו את הפסח בליל
כחבוב כי התחלל
יחזקיהו עליהם לאמר:
הטוב כפר העמים:
דבר המים: ב י ח

גליון הש"ס

גמ' יצאו בשלום. צערוך
סס הגירסא ילא בשלום:
רש"י ד"ה בא מרתקת וכו'
מבריא. מגילה דף ו ע"א:
ד"ה ותפשו נשר וכו' חיל
פרסים. צערוך ערך זג
כתב ד"א עכבן המטר
הנושר משמים:

הגהות הב"ח

(א) גמ' לחם צכורים
עשרים לחם שעורים
וכרמל בצקלוננו וגו' ואין
לך: (ב) תוס' ד"ה ומפני
וכו' שלא היו מוסיפין כמה
מינין: (ג) ד"ה שעיבר וכו'
דע"ז מטמא במת צפ' ר'
עקיבא ואע"ג דטומאת
ע"ז מדרבנן שמא מאותה
שעה גזרו כל"ל:

מוסף רש"י

אין מעברין את חשנה
לפני ראש השנה. וזו
המניין נזכר לנו לרוע
לגולה שעיברו ב"ד את
הטענה, שלא יטענה
ב"ד את כלב (רמב"א, אבל
המבין הנראה, שמשפיע
הוא גיורו ודרכו מלפני
ב"ד או שערך הנשאל תלך
היכלו וזו מעברין אל"כ
לפני נשאל (סמ"א). און
מעברין אלא אדר. און
מחזיקין חסד על פטול את
המורסן, דכתיב שמור את חסד
האבי, חסד סמולו לאבי
עמר סינא אבי צומט
אחד חממה על
הכור. או שורק בן נתן
באומר למעלה (חזקוני, י.
והגדו רב ושמואל).
משם ראה. תמיה
(ברוכה ה.)